

amb cinc sentits, no pot renegar de la natura, de la qual el mateix artista forma part. La llibertat en l'exercici de l'expressió plàstica és condició de creativitat, però sense que vulgui dir fer el sord al missatge de la natura i tancar-se en una utòpica illa interior. Una situació límit en aquest pla d'abstracció estaria en desacord amb la persona del mateix autor, l'existència del qual acostuma a ser ben "concreta", tributària com tothom de les coses del món. L'intercanvi entre el "de fora" i el "de dins" pot representar-se per la nostra mateixa respiració.

Si l'home, segons el postulat orteguà, és ell i la seva circumstància, de l'expressió artística, que parteix de l'home, no se'n pot eliminar l'entorn vital, l'objectivitat física, cultural, sociològica. Cabalment les dades que en percep poden assolir una nova categoria en convertir-se en "llenguatge" amb el qual l'artista pot comunicar un contingut subjectiu. Aleshores la conjunció dels dos termes —falsament antinòmics— constitueix la unitat perfecta, on és realitzada, sense ruptures antinaturals, la plena afirmació de l'home i l'artista, unitat indestructible. Queda exclòs de tal definició un fals realisme que es reduiria a còpia de models; com també una plàstica on les formes no sorgissin de cap món experimentat. Podem aventurar-nos a dir que fins la interpretació plàstica del somni pot ser una manifestació realista, pel fet que el somni pertany a una autèntica realitat interior; més encara: les seqüències del somni encarnen imatges de la vida real, si bé en un ordre de relacions diferent, subjecte a una misteriosa escala de valors. Una fantasmagoria que no és sinó una realitat distorsionada per factors efectius subconscients. Al·ludim, com ja s'ha entès, a l'art surrealista.

L'obra d'art suposa, doncs, una barreja d'objectivitat i subjectivitat dossificades segons secretes lleis, les de la personalitat creadora. Un tema real, per a passar a categoria artística, ha de sofrir una transformació; ha de ser estil·litzat. ¿Per què inventar-se un món estrany? Basta el món on vivim, mentre les seves imatges esdevinguin "conductores" d'una càrrega estètica que es vol comunicar; d'un con-

cepte i d'una emoció personals.

No hem pas de dissimular que la qüestió "realisme i creativitat" és enormement complexa i revessa a definicions massa rodones. Defensem, en un sentit ample i general, que tot art ha de ser realista (no emprem el mot "realisme" com a etiqueta restrictiva posada en una peculiar tendència). ¿Com encaixar igualment l'art "abstracte" i l'art "figuratiu" més radicals en un mateix esquema realista? Donem tombs al problema sense acabar-ho de veure massa clar. Aventurem algunes hipòtesis.

L'abstracció més allunyada del camp pictòric tradicional, constitueix, sembla, un nou art que es val de la matèria pictòrica (i en alguns casos en prescindeix) però amb cap fi representatiu de la natura. Ara bé: pot vincular-s'hi quan es fa intèrpret d'uns aspectes de la natura no habituals al nostre camp visual, però existents en el microcosmos o en fragments aïllats; o bé marginats per llur pobre paper en la vida pràctica; o pot haver-hi, com a germen de la composició abstracta, un motiu natural que en desplegar-se per imperatius creadors, arriba a formulacions gràfiques que ens donen una imatge totalment nova. Però en el cas de les pures abstraccions geomètriques, on els efectes emotius semblen més eemparentats amb la música, hi ha potser una mínima justificació realista en el sentit que hi ha una indispensable subjecció a ritmes harmònics, com els que constatem en la naturalesa vivent. La susdita imatge de la "respiració" torna a servir d'exemple. Tot art estrictament decoratiu està disciplinat també per lleis semblants, que la natura imposa.

Si hi ha algun grau de realisme en la creativitat abstracta, preguntem: ¿hi ha algun grau de creativitat en l'art dit "realista"? De fet la resposta positiva va implicada en el que hem assenyalat anteriorment. Per altra banda l'espectacle natural no és un fet estàtic, fixat per sempre, capaç de ser esgotat. Es basa en una contínua i il·limitada renovació vital; cada artista pot captar-hi inèdites manifestacions, originals centres d'interès; fins al punt que no es pot excloure la possibilitat

que cada artista descobreixi el "seu" Mediterrani. Cito un pensament del pintor Durancamps: "El veritable i pur realisme és més sorprenent que la ficció".

La personalitat de l'artista, i ja no parlem de l'acadèmic, es revela en tot el que fa. No anem a creure que només tenen autenticitat les obres de les quals ell ha escollit el tema, o realitzades en excepcionals estats de l'esperit (diguem-ne inspiració). Val a recordar que les millors pintures dels clàssics foren obra d'encàrrec, amb prèvies imposicions. ¿Què més convencional, per exemple, que el retrat de la família reial pintat per Goya? Sense cap presumible afinitat amb el tema, l'artista "no pogué per menys" que manifestar-se amb tot el seu gran poder pictòric.

els aplecs excursionistes de les comarques tarragonines de 1927 a 1936

maximí solé

El primer de dits Aplecs tingué lloc l'any 1927, el 22 de maig, a l'antic cenobi cirtercenc de **Santes Creus**, l'organitzaren la nostra "Secció Excursionista del Centre de Lectura", l'Agrupació Excursionista "L'Estel", de Montblanc, el "Grup Excursionista Muntanyenc", "Joventut Excursionista Catalana" i "Agrupació Excursionista Montsant", de Tarragona, i "Grup Excursionista Montagut" i "Valls Deportiu", de Valls.

Del Convit escollim els següents paràgrafs: "A despit de la denominació del nostre Aplec, ens plaurà de trobar a Santes Creus companys excursionistes de les altres comarques de Catalunya i del seu cap i casal. Els adrecem, doncs, un afectuós convit. Llur companyia ens serà molt preuada. Llur presència farà honor a la nostra festa. Molt especialment convidem les entitats excursionistes de la nostra terra.

Creiem de molta necessitat establir aquesta periodicitat en la celebració d'un Aplec excursionista. L'Aplec, en si, és un acte germanívol d'una valor molt alta. Els excursionistes de les nostres comarques hi inaugurarem un contacte que no s'hauria de perdre mai".

El 3 de juny de 1928, se celebrà el II Aplec, a **La Mussara**. Amb aquest segon Aplec —després de l'èxit que assolírem en el primer— està ja consolidada la festa major de l'excursionisme de les comarques tarragonines. L'any passat fou una provatura; enguany, amb la persistència, és ja una institució.

Els excursionistes que, de la tardor a la primavera, ressegueixen valls i muntanyes de les nostres terres amb un afany d'estudi o pel simple goig de conèixer llur país, el brogit de la festa els representarà com un refrigeri en el seu maldar. Els qui no senten l'excursionisme amb igual deler, la vista imponent de les muntanyes, que de La Mussara s'atalaia, i la rude bellesa del paisatge de l'entorn d'aquest poblet, els deixarà un record inesborrable. Els veïns del llogarret tindran, amb el nostre curt sojorn, una mostra palesa de com és estimable i estimat el seu estatge".

A l'**Ermita de la Mare de Deu de Berà**, el 26 de maig de 1929, tingué lloc el III Aplec. En el Convit, es deia: "L'èxit dels dos primers Aplecs palesà l'encert de la nostra iniciativa; creiem que el del tercer serà més esclatant encara que el dels anteriors puix que la festa instituïda ha assolit ja la categoria de popular. El poble la vol i el poble la farà".

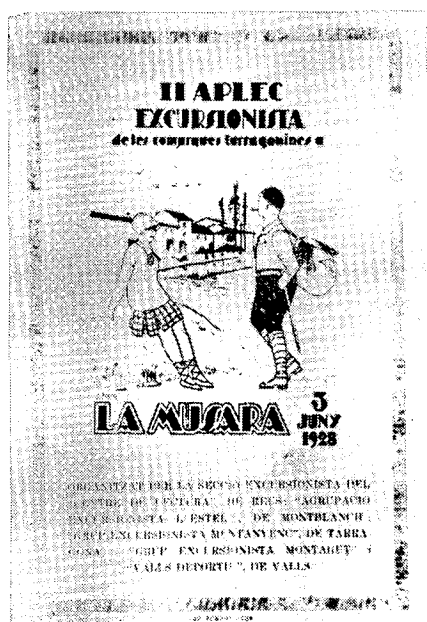
Així s'arribà al 18 de maig de 1930, data de celebració al **Monestir de Poblet**, del IV Aplec, que proclamava: "La nostra festa no té la sabor íntima i resclosida que produiria una exclusiva citació entre homes d'una

mateixa fal·lera. No té l'aire, i això ens plau, d'una festa d'iniciats en un deler, d'un esbargiment de gent de classe. Es, mes aviat, una diada espetegant, sota un sol de primavera; una confluència verament popular. Els nostres Aplecs són com l'oïeriment de l'excursionisme al poble; ens il·lusiona de pensar que, tot celebrant el nostre dia, fem tasca venturosa de proselitisme".

El 17 de maig de 1931 se celebrà el V.è Aplec a l'**Ermita de Santa Marina de Pratdip**. "Cada any, aquell qui ha pogut seguir els nostres Aplecs, s'haurà posat en contacte amb paisatges diferents, tots corprenedors. Cada any s'haurà pogut convèncer que les nostres terres, no massa resseguides per l'excursionista —home amb una preocupació al sarró— ni pel turista —recercador d'emocions suaus i confortables—, són ben dignes d'ésser estimades i admirades. Per això tenim posada confiança que la nostra festa sigui eficaçment gestadora d'estímul devots".

Al **Xalet del Til·lar (Bosc de Poblet)**, el 5 de juny del 1932 tingué lloc el VI.è Aplec. Es deia: "Perseguïem una finalitat excursionista i potser més aviat fem una obra reduïdament social. Això, però, no fa sinó demostrar una vegada més les virtuts i la fecunditat de l'excursionisme. Una penetració, una cohesió i un esperit comarcals —si advenien— foren una bella recompensa al nostre esforç de cada any de portar a cap aquestes diades en un bell lloc de les nostres muntanyes".

Primer de maig de 1933, lloc **Masies de les Moreres (Cornudella)**, celebració: VII.è Aplec de las Comarques Tarragonines. "La terra de llicorell del Priorat serà enguany el marc admirable del nostre Aplec. La muntanya impressionant del Montsant presidirà la nostra festa, ella que és la representació bella i magnífica de l'excursionisme de les nostres comarques. La seva bellesa corprenedora omplirà els esperits d'una serenitat augusta. El despertar de l'esperit de comarcalia —esperit de cohesió i de cooperació intensa— és el que voldríem aconseguir amb la celebració d'aquestes festes. Aquesta penetració entre tots els fills d'una mateixa comarca serà el millor premi al nostre es-

forç de cada any”.

Vallespinosa, la villa entaforada dins un esvoranc del cingle, aplegà el VIII.è Aplec el dia 10 de juny de 1934. “Als qui durant tot l'any anem recorrent la solitud dels camins de muntanya enduts per l'afició a l'excursionisme ens reconforta d'aplegar tanta gent en un lloc que hem conegut quiet i soliu. Ens fariem un retret d'haver fet coneixença amb els indrets privilegiats de la naturalesa sense voler que els nostres semblants compartissin la devoció que ens han inspirat. Per mitjà dels Aplecs oferim als companys excursionistes i als qui un dia tan assenyalat volen acompanyar-nos, un lloc de les nostres comarques a admirar, cada any divers però igualment bell i digne d'ésser visitat”.

El 26 de maig de 1935, esdevingué a la vila de **Capafonts** el IX.è Aplec. Del Convit: “A Catalunya l'excursionisme ha esdevingut una mena d'activitat nacional. Si mirem l'estat actual del nostre esport —esport nobilíssim— veurem com és difícil trobar vila que s'estimi una mica que no compti amb el seu Centre o Secció dedicada a la pràctica de l'excursionisme, però si mirem més enllà, en aquells temps en què la nostra Pàtria, passat l'hivern de la seva edcadència de què ens parla Prat de la Riba, comença a redreçar-se amb l'abrandament de les primeres manifestacions patriòtiques: ¿què són aquells poetes, folk-loristes, músics, que recorren la terra pairal a la recerca dels records del passat gloriós de Catalunya, de les seves rondalles i llegendes, de les cançons de l'avior, dels antics monuments, si no excursionistes, que, com els d'avui, portaven en llur ànima la més gran de les flames, la que és immortal perquè és la veu d'una raça, d'un poble i d'una Pàtria?”

El X.è Aplec, i últim celebrat, de les Comarques Tarragonines tingué lloc en commemoració del X.è Aniversari, al mateix lloc on s'iniciaren, a **Santes Creus**, el 7 de juny de 1936.

Del Convit escollim els següents paràgrafs: “Primeries de juny. Esclat de llum que cega l'esguard. Els arbres tenen fulles tendres, i per les planures, el blat rossejant onades d'or amb les taques roges

de les roselles, és com una invocació muda a la falç, que igual talla espigues granades que cadenes que fermen pobles.

Després de l'hivern en què les activitats excursionistes han estat tal volta massa negligides, ara el temps convida a reempendre les velles i eternes rutes de les muntanyes. Altra volta, amb la motxilla a l'esquena, dona bo caminar per les serres, resseguint belles contrades d'aquesta Catalunya dels nostres amors, visitant ermitatges solitaris marcats sols per les agulles dels xiprers, beure en totes les fontanes dels boscos, i sentir, al cim de les muntanyes, aquella alegria sana i optimista que ens dona l'aire puríssim, l'horitzó infinit i la carícia tèbia d'aquest sol que és benedicció del cel per a la nostra terra.

Aquest any, tornem de nou a Santes Creus, hi tornem amb més joia que mai. Hi ha un simbolisme. Santes Creus, abans en runes, torna altra vegada a lluir la dignitat de les seves nobles construccions. Es una albada per al vell monestir; una nova primavera que fa florir la glòria del seu gòtic. Però, nosaltres, els excursionistes, els qui, anant per les muntanyes i les valls, pels rius i les costes, hem après a estimar Catalunya; aquest any ens apleguem amb la joia de la llibertat restaurada, en aquesta albada de la Pàtria, meravellosa primavera que ens emplena l'ànima de vibracions patriòtiques. I en aquest X.è Aplec, sota l'ombrada venerable del vell monestir, les nostres banderes, les barrades, d'or i sang com l'escut del calze de Pau Claris, tindran una nova llum, i quan l'hora del comiat el cel s'enfosqueixi per la nit de primavera, un estel, enlluernador i meravellos es posarà sobre la més alta de les nostres banderes!...”

Les entitats organitzadores i col·laboradores, que varen intervenir foren les següents:

Secció Excursionista del Centre de Lectura.—Reus.

Agrupació Excursionista l'Estel.—Montblanc.

Grup Excursionista Muntanyenc.—Tarragona.

Joventut Excursionista Catalana.—Tarragona.

Agrupació Excursionista Montsant.—Tarragona.

Grup Excursionista Montagut.—Valls.

Valls Deportiu.—Valls.

Agrupació Excursionista Ginesta.—Tarragona.

Penya Sempre Avant.—Valls.

Grup Excursionista de l'Orfeó Tarragoní.—Tarragona.

Joventut Cultural Excursionista de Tarragona.—Tarragona.

Secció Excursionista de l'Escola del Treball.—Valls.

Centre Catalanista Republicà (Penya Ben Forjats).—Valls.

Secció Excursionista de l'Ateneu de Tarragona.—Tarragona.

Secció Excursionista de l'Associació Cultural de Reus.—Reus.

Grup Excursionista d'Alcover.—Alcover.

Secció Esportiva del Centre de Lectura. Valls.

Grup Excursionista Sant Jordi.—Valls.

Valls Atlètic Club.—Valls.

El programa d'actes dels Aplecs, normalment era el següent:

Parlaments; Missa; Cursa Excursionista; Sardanes; Ballets; Ball de Bastons; Concursos de Ramells Bosquetans; de Tendes de Campanya; de Ressenyes de l'Aplec; Fotogràfics; de Salts de Corda; Lluita de Corda i altres.

Hem intentat donar una ràpida visió del que foren i de la ferma intencionalitat que palesaven els remembrats Aplecs de les Comarques Tarragonines; són 40 anys des de l'últim celebrat a Santes Creus; com podem ben veure el temps ha passat, l'excursionisme ha evolucionat com totes les coses de la vida, però el fons és el mateix, sempre serà el mateix, davant d'això cal preguntar-nos: ¿Pot ser interessant de reempendre la tasca que tan acertadament iniciaren els nostres passats i tornar altra volta a l'excursionisme de sempre, retinent si més no, totes les coses bones que ens hagi pogut deixar el de tipus competitiu i de cara a la galeria que tan funest ha estat i és? Les entitats que resten d'aquelles, per cert ben poques, i les noves d'ara, tenen la paraula!